

1. Olkoon y havainto tasajakaumasta $Tas(0, \theta)$ ja θ :n priorijakauman tiheysfunktio olkoon $p(\theta) = \theta e^{-\theta}$, kun $\theta > 0$.
  - (i) Määritä θ :n posteriorijakauma.
  - (ii) Määritä 95% tasahäntäinen (equi-tailed) posterioriväli θ :lle, kun $y = 7$.
  - (ii) Määritä 95% HPD-väli (suurimman posteritiheyden väli) θ :lle, kun $y = 7$.
2. Vuonna 2007 Suomessa elävänä syntyneistä 58729 lapsesta poikia oli 30136 ja tyttöjä 28593. Määritä 95% tasahäntäiset posteriorivälit tyttöjen todennäköisyydelle θ ja sukupuolisuhteelle $\phi = (1 - \theta)/\theta$, kun priorijakauma on tasajakauma.
3. Normaali-jakauma tuntemattomalla odotusarvolla: Poimitaan n opiskelijan satunnaisotos suuresta populaatiosta ja heidän painonsa mitataan. Keskiarvo on $\bar{y} = 70$ (kg). Oletetaan, että painot ovat normaalijakautuneita tuntemattomalla odotusarvolla θ ja tunnetulla hajonnalla 10 (kg). Oletetaan, että priorijakaumasi θ :lle on normaalijakauma odotusarvolla 80 ja hajonnalla 20.
  - (a) Anna θ :n posteriorijakauma. (Vastaus on n :n funktio).
  - (b) Uusi opiskelija poimitaan satunnaisesti. Määritä posterioriennustejakauma hänen painolleen $\tilde{y}$.
  - (c) Kun $n = 10$, anna 95% posterioriväli θ :lle ja 95% posterioriennusteväli $\tilde{y}$:lle.
  - (d) Toista (c), kun $n=100$.
4. Diskreetti otosavaruus: Oletetaan, että San Fransiscossa on N johdinautoa, jotka on numeroitu järjestyksessä 1:stä N :ään. Näet satunnaisesti johdinauton, jonka numero on 204.
  - a) Määritä suurimman uskottavuuden estimaatti parametrille N .
  - b) Määrittele sopiva priorijakauma ja sitä vastaava posteriorijakauma N :lle.
  - c) Simuloi posteriorijakaumaa ja uuden havainnon posterioriennustejakaumaa BUGS:lla, piirrä jakaumien histogrammit sekä määritä molemmille jakaumille 95% HPD- ja tasahäntäinen väli.
5. Todista seuraavat hyödylliset yhtälöt:
  - a) $E(U) = E(E(U|V))$,
  - b) $\text{Var}(U) = E(\text{Var}(U|V)) + \text{Var}(E(U|V))$.